

ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМ ЩОДО НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ВПО ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ В УКРАЇНІ

Николаєва Валентина Іванівна, д.держ.упр., професор, професор кафедри соціології та соціальної роботи ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Дніпро
ORCID: 0000-0003-4594-303X

Широка Аліса Олександрівна, магістрантка спеціальності «Соціальна робота» ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Дніпро

У статті здійснено теоретичний аналіз досвіду реалізації програм у сфері надання соціальних послуг внутрішньо переміщеним особам (ВПО) громадськими організаціями (ГО) в Україні. Розглянуто основні аспекти діяльності громадських організацій із цією категорією населення, зокрема підходи до планування, реалізації та моніторингу програм. Визначено основні проблеми та виклики, з якими стикаються ГО під час надання соціальних послуг ВПО, включно з організаційними труднощами, обмеженими фінансовими ресурсами, нестачею кваліфікованих кадрів і нормативно-правовими обмеженнями.

Особливу увагу приділено важливості розробки та впровадження програм, спрямованих на інтеграцію та адаптацію ВПО у приймаючі громади, покращення їхнього соціального становища, психологічного стану та підвищення рівня поінформованості щодо своїх прав. Наголошено на доцільності закріплення таких програм на національному рівні через міжвідомчу співпрацю, включення до стратегічних документів та створення стабільних механізмів фінансування.

Досліджено різні моделі надання соціальних послуг ВПО в контексті діяльності ГО, зокрема роль соціального супроводу, психологічної підтримки, правового консультування, професійної орієнтації та підтримки зайнятості. Підкреслено значення ефективної координації між органами державної влади, місцевого самоврядування, ГО та іншими суб'єктами соціальної роботи з метою забезпечення комплексної та безперервної допомоги ВПО.

У статті також представлено результати дослідження «Моніторинг та оцінка ефективності програм соціальної підтримки

ВПО». На основі аналізу емпіричних даних визначено найрезультативніші напрямки діяльності, окреслено актуальні потреби ВПО, що потребують посиленого реагування з боку держави та громадянського суспільства. Зроблено висновки щодо вдосконалення механізмів реалізації програм, зокрема необхідності реформування законодавчої бази та підвищення рівня професійної підготовки кадрів у сфері соціальної роботи з ВПО.

Ключові слова: внутрішньо переміщені особи, соціальні послуги, громадські організації, соціальна підтримка, нормативно-правове регулювання.

Nykolaieva V., Shyroka A. Experience of implementing social service programs for internally displaced persons by non-governmental organizations in Ukraine

The article presents a theoretical analysis of the experience of implementing programs in the field of social service provision to internally displaced persons (IDPs) by non-governmental organizations (NGOs) in Ukraine. It examines the main aspects of NGO activities with this category of population, including approaches to planning, implementation, and monitoring of programs. Key problems and challenges faced by NGOs in delivering social services to IDPs are identified, such as organizational difficulties, limited financial resources, lack of qualified personnel, and legal constraints.

Particular attention is paid to the importance of developing and implementing programs aimed at the integration and adaptation of IDPs into host communities, improving their social conditions and psychological well-being, and increasing awareness of their rights. The relevance of establishing such programs at the national level is emphasized, through inter-agency cooperation, inclusion in strategic documents, and the creation of stable funding mechanisms.

Different models of social service delivery to IDPs within NGO activities are analyzed, including the roles of social support, psychological assistance, legal counseling, career guidance, and employment support. The significance of effective coordination between government bodies, local authorities, NGOs, and other social work actors is highlighted to ensure comprehensive and continuous assistance to IDPs.

The article also presents the results of the study “Monitoring and Evaluation of the Effectiveness of Social Support Programs for IDPs.” Based on the analysis of empirical data, the most effective areas of activity are identified, along with the most urgent needs of IDPs requiring enhanced response from both the state and civil society. Conclusions are drawn regarding the need to improve program implementation mechanisms, particularly by reforming the legal framework and enhancing the professional training of personnel in the field of social work with IDPs.

Keywords: *internally displaced persons, social services,, non-governmental organizations, social support, regulatory framework.*

Постановка проблеми. Сьогодні Україна постійно стикається з масштабними викликами, зумовленими воєнною агресією та масовою внутрішньою міграцією населення. Зростає потреба у комплексній соціальній підтримці внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО), особливо в умовах обмеженості ресурсів державної системи соціального захисту. У цих умовах важливу роль відіграють громадські організації, які активно долучаються до реалізації програм з надання соціальних послуг ВПО. Їхня діяльність спрямована на забезпечення базових потреб переміщених осіб, інтеграцію у приймаючі громади, відновлення психологічного стану, соціальний супровід, догляд тощо.

Попри значні зусилля, діяльність громадських організацій з реалізації таких програм супроводжується рядом проблем: відсутністю стабільного фінансування, нестачею фахівців, фрагментарністю нормативно-правового регулювання та потребою у чіткій системі моніторингу й оцінки ефективності. Актуальність дослідження обумовлена потребою в глибшому аналізі досвіду реалізації програм соціальних послуг для ВПО громадськими організаціями в Україні, що дасть змогу виявити успішні практики, окреслити бар'єри та впровадити рекомендації щодо посилення спроможності третього сектору у сфері соціального захисту населення України.

Аналіз досліджень і публікацій. У науковій літературі питання надання соціальних послуг ВПО у контексті діяльності громадських організацій розглядаються як складова соціальної політики. Проблематика у сфері надання соціальних послуг ВПО в Україні за участю громадських організацій є об'єктом як наукових, так і прикладних досліджень. На рівні теоретичного аналізу питання порядку діяльності соціальних послуг в

умовах децентралізації розглядаються у праці Т. Семигіної «Соціальні послуги на рівні громади: розвиток чи занепад соціальної сфери?», де основну роль в роботі надано повноваженням територіальних громад та недержавного сектору в забезпеченні вразливих категорій населення [10].

У дослідженні О. Чусової, Г. Котломантінової та Л. Олексієнко проаналізовано практику надання соціальних послуг в Україні, зокрема з точки зору її організаційних форм, кадрового забезпечення та викликів, що постали в умовах реформування соціальної сфери [11]. Авторки звертають увагу на потребу у підвищенні доступності та адресності послуг, особливо для таких вразливих груп населення, як ВПО.

Вагомий внесок у розвиток методичних засад аналізу соціальних послуг зроблено в навчальному посібнику В. Шинкарука, І.Пєші, І. Сопівник, В.Галайдюк, О. Кошук «Моніторинг і оцінка у соціальній роботі» [12]. У ньому представлено системний підхід до моніторингу реалізації та оцінки ефективності заходів, соціальних проєктів, програм і соціальних послуг. Посібник містить визначення понять «моніторинг», «оцінка», «оцінювання», принципи вибору кількісних та якісних показників, а також методи збору даних і планування моніторингових досліджень. Матеріали цього видання можуть слугувати теоретичним і практичним підґрунтям для фахівців, що здійснюють аналіз результатів соціальної роботи та якості надання послуг.

Практичні аспекти участі громадських організацій у наданні соціальних послуг постійно висвітлюються у звітах міжнародних інституцій (UNHCR, IOM, UNICEF, OCHA), а також у роботах українських аналітичних центрів та громадських об'єднань, зокрема «Українського незалежного центру політичних досліджень», «БФ Право на захист», «HEALTHRIGHT INTERNATIONAL». На значну увагу заслуговує дослідження «Зацікавленість і спроможність ОГС надавати соціальні послуги», яке проводив Київський міжнародний інститут соціології з

листопада 2023 року по квітень 2024 року на замовлення ІСАР Єднання у межах проєкту «Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства України» [13]. У межах цього дослідження соціальні послуги розглядалися як дії, спрямовані на подолання або мінімізацію негативних наслідків складних життєвих обставин, згідно із Законом України «Про соціальні послуги». Окремо досліджено потенціал організацій громадського суспільства до участі у наданні послуг та виклики, з якими вони стикаються у своїй діяльності. Соціальні послуги як елемент соціальної політики досліджували різні українські науковці, у фокусі їхніх робіт – проблеми забезпечення якості соціальних послуг, адресності допомоги, взаємодії державного і недержавного секторів, захисту прав вразливих груп населення та ВПО.

Водночас слід зазначити, що більшість досліджень зосереджені на здійсненні загального оцінювання системи соціального захисту ВПО або аналізі окремих кейсів. Існує потреба в узагальненні практичного досвіду реалізації саме програм у сфері надання соціальних послуг ВПО громадськими організаціями, а також у дослідженні їх ефективності та впливу на соціальну інтеграцію отримувачів послуг.

У цьому контексті актуалізується необхідність проведення комплексного дослідження з аналізом діючих програм, бар'єрів і ресурсів ГО, що працюють з ВПО, сприяння підвищенню якості життя внутрішньо переміщених осіб.

Мета статті полягає у детальному аналізі досвіду реалізації програм щодо надання соціальних послуг ВПО громадськими організаціями в Україні, окресленні ключових ресурсів, ефективних практик та визначенні напрямів удосконалення діяльності в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна ситуація в Україні, яку було спричинено повномасштабною збройною агресією російської федерації, призвела до масової міграції населення, що в свою

чергу стало серйозним викликом для системи державної системи соціального захисту. У відповідь на зростаючі потреби ВПО активізувалася діяльність громадських організацій (ГО), які почали реалізовувати програми соціальної підтримки, орієнтовані на адаптацію та інтеграцію ВПО у приймаючі громади [1].

Вивчення досвіду громадських організацій в Україні свідчить про багаторівневий характер надання соціальних послуг ВПО. Зокрема, вони забезпечують психологічну підтримку, правову допомогу, гуманітарну допомогу, соціальний супровід, сприяють у працевлаштуванні та налагодженні соціальних зв'язків.

Одним із головних завдань у сфері надання соціальних послуг є задоволення потреб осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах [2]. Система надання соціальних послуг в Україні є складною та багаторівневою. Її функціонування регулюється законодавчими актами, зокрема Законом України «Про соціальні послуги», який визначає засади організації та надання соціальних послуг. Крім того, існує низка інших нормативно-правових актів, що встановлюють особливості та порядок надання послуг окремим категоріям громадян [2; 3]. Відповідно до закону, соціальні послуги надаються з метою досягнення таких основних цілей, як профілактика складних життєвих обставин, подолання таких обставин, а також мінімізація їх негативних наслідків [2].

На сьогоднішній день ГО активно співпрацюють з урядовими структурами та парламентом на рівні розробки законопроектів і політичних рішень. Їхня експертна думка, заснована на практичному досвіді роботи з ВПО, дозволяє забезпечити більшу комплексність та ефективність прийнятих рішень [1, 4]. ГО активно лобіюють інтереси ВПО, допомагаючи змінити або удосконалити законодавство для поліпшення умов їхнього життя та соціального захисту

Громадські організації виступають у ролі ініціаторів та часто є учасниками різноманітних публічних обговорень, конференцій та круглих столів на теми, які є близькими до соціального захисту ВПО [4]. Вони сприяють формуванню громадської думки, підвищенню рівня свідомості суспільства про проблеми ВПО, спонукають уряд та парламент рухатись в напрямку щодо актуалізації законодавства та внесення в нього відповідних змін.

У цьому контексті важливу роль відіграють Ради з питань ВПО, які діють у різних регіонах країни. Вони є консультативно-дорадчим органом при обласних, районних, місцевих державних (військових) адміністраціях виступають посередниками між державними структурами, місцевими громадами та ВПО, сприяючи в тому числі реалізації програм спрямованих на надання соціальних послуг переселенцям. Мають власне положення розроблене відповідно до Типового положення про Раду з питань внутрішньо переміщених осіб (Затверджено постановою КМУ від 04.08.2023 р. № 812) [5].

В умовах зростання кількості ВПО в Україні особливого значення набуває участь громадських організацій у реалізації програм із надання соціальних послуг цій категорії населення [6]. Одним з важливих нормативних документів, що формують загальнодержавну політику у цій сфері, є Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. На виконання положень Стратегії розроблено План заходів на 2023–2024 рр., який містить понад 250 ініціатив, включаючи глобальні міжвідомчі проекти. Крім того, ухвалено Комунікаційну стратегію, що забезпечує координацію між державними структурами, органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями [7].

У межах дослідження досвіду реалізації програм соціальної підтримки ВПО громадськими організаціями було проаналізовано ресурси

та діяльність ГО «Мир на долоні» [8]. Метою дослідження стало вивчення інформаційних, організаційних та фінансових ресурсів, що використовуються організацією для здійснення соціальної роботи з ВПО в Україні. Під час проведення контент аналізу діяльності організації встановлено, що основними ресурсами ГО у роботі з ВПО є кадровий потенціал, партнерство з міжнародними організаціями, гнучкість програм та фокус на індивідуальні потреби отримувачів послуг. Особливу увагу організація приділяє наданню таких базових соціальних послуг, як соціальна підтримка та консультування, соціальна адаптація, представництво інтересів, інформування, екстрене (кризове) втручання, соціальний супровід [2; 8]. До ключових напрямів діяльності також належать організація психологічної допомоги, сприяння в забезпеченні тимчасовим житлом, проведення соціокультурних заходів, надання правової допомоги та створення умов для залучення внутрішньо переміщених осіб до активної участі в житті громади [8].

Об'єктом дослідження виступили ресурси соціальної роботи, спрямовані на надання соціальних послуг внутрішньо переміщеним особам, зокрема в контексті реалізації програм і проєктів. Дослідження включало аналіз доступних інформаційних джерел ГО, огляд її діяльності, партнерських відносин (грантові заявки та проєкти), джерел фінансування та якості реалізованих ініціатив.

Після 2022 року організація взяла на себе функції надавача соціальних послуг, серед яких надання гуманітарної допомоги, організація транспорту для евакуації осіб з небезпечних зон, а також допомога у працевлаштуванні та самостійному забезпеченні [9].

У ході дослідження було виявлено, що ГО «Мир на долоні» активно взаємодіє з ВПО та іншими зацікавленими сторонами для надання найбільш ефективної допомоги та підтримки. Її роль у забезпеченні соціальних потреб ВПО в Україні є надзвичайно важливою та визначною.

ГО «Мир на долоні» реалізує програми у співпраці з міжнародними партнерами, спрямовані на підтримку ВПО в умовах воєнного конфлікту. Нижче подано опис ключових програм та видів соціальних послуг, які надавалися в їх межах (див. табл. 1).

Діяльність громадських організацій у сфері соціального захисту ВПО зосереджена на розвиток інноваційних підходів до системи надання соціальних послуг.

Таблиця 1

Основні напрями діяльності, програми та надані соціальні послуги ГО
«Мир на долоні»

№	Назва програми	Партнери	Види базових соціальних послуг	Кількість охоплених осіб
1	«Жінки. Мир. Безпека»	Уряд Великої Британії	- Консультування - Інформування - Соціальна профілактика	≈200 осіб
2	Всесвітня продовольча програма ООН	ООН	- Натуральна допомога - Екстрене (кризове) втручання	≈2000 родин
3	Підтримка ВПО в Україні	UNHCR, ГО «Право на захист»	- Натуральна допомога - Соціальна адаптація - Соціальна інтеграція - Представництво інтересів	≈500 осіб

Зокрема, ГО «Мир на долоні» впроваджує елементи кейс-менеджменту, з індивідуальним підходом, враховуючи життєву ситуацію кожної особи. Завдяки цьому досягається більша ефективність у вирішенні проблем, з якими стикаються ВПО.

ГО активно розвиває цифрові інструменти комунікації та обліку, зокрема онлайн-реєстрацію на участь у програмах, електронні форми зворотного зв'язку та регулярне інформування цільової аудиторії через соціальні мережі.

Проведене дослідження досвіду ГО «Мир на долоні» підтверджує факт того, що поєднання гнучкого управління, мережевої взаємодії, орієнтації на потреби ВПО та підтримки міжнародних партнерів створює ефективну модель реагування на соціальні виклики, пов'язані з внутрішньою міграцією. Цей досвід може бути використаним для розробки загальнонаціональних програм та удосконалення механізмів соціального захисту в Україні.

Попри численні переваги, діяльність громадських організацій у сфері надання соціальних послуг супроводжується низкою викликів. Хоча громадські організації можуть залучати додаткові джерела фінансування, нестача стабільної фінансової підтримки з боку держави обмежує їхню спроможність надавати довготривалі соціальні послуги. Відповідно до положень статті 13 Закону України «Про соціальні послуги», організації повинні забезпечувати навчання та підвищення кваліфікації своїх працівників, але нестача ресурсів та обмежений доступ до якісних навчальних програм створюють труднощі у забезпеченні необхідного рівня компетентності персоналу [2]. Включення до Реєстру надавачів соціальних послуг вимагає дотримання численних нормативно-правових вимог, що ускладнює процес реєстрації та подальшої діяльності громадських організацій [3]. Ефективне функціонування системи соціальних послуг потребує тісної співпраці між громадськими організаціями, органами державної влади та місцевого самоврядування, однак відсутність сталої координації може призводити до дублювання послуг або, навпаки, до недостатнього охоплення окремих категорій отримувачів. Громадські організації часто залежать від короткострокових грантових програм, що не гарантує стабільного фінансування та довготривалої реалізації соціальних ініціатив.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведеним дослідженням встановлено, що громадські організації в Україні відіграють

важливу роль у наданні соціальних послуг ВПО, особливо в умовах воєнного стану. Діяльність таких організацій, як ГО «Мир на долоні», демонструє ефективні моделі підтримки ВПО через реалізацію різноманітних програм, орієнтованих на базові соціальні потреби, психологічну допомогу, правовий супровід, інтеграцію у громади та соціальну адаптацію.

Результати дослідження підтвердили, що ефективність програм громадських організацій значною мірою залежить від наявних ресурсів, зокрема кадрового потенціалу, фінансування, партнерств із міжнародними донорами та гнучкості у реагуванні на потреби цільових груп. Разом з тим, залишаються проблеми, такі як нестабільність фінансування, потреба в системній підтримці з боку держави, нормативно-правова невизначеність та відсутність єдиної системи моніторингу ефективності соціальних послуг.

Отримані результати дозволяють зробити висновок про доцільність посилення міжсекторальної співпраці, удосконалення нормативно-правової бази та забезпечення сталої підтримки громадських ініціатив на державному рівні. Подальші дослідження у цій сфері сприятимуть зміцненню потенціалу громадянського суспільства у подоланні соціальних викликів, з якими стикаються ВПО.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> (дата звернення 01.05.2025).

2. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 р. №2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> (дата звернення 01.05.2025).

3. Про організацію надання соціальних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 587. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення 01.05.2025).

4. Деякі питання діяльності міжнародних благодійних організацій, їх філій та представництв: Постанова КМУ від 22 квітня 2015 №397. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/397-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення 01.05.2025).

5. Про затвердження Примірного положення про Раду з питань внутрішньо переміщених осіб: Постанова КМУ від 04 серпня 2023 №812. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/812-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення 04.05.2025).

6. Рекомендації громадам щодо організації надання соціальних послуг в умовах воєнного стану. *Соціальний захист: вебсайт*. URL: <https://auc.org.ua/novyna/rekomendaciyi-gromadam-shchodo-organizaciyi-na-dannya-socialnyh-poslug-v-umovah-voyennogo> (дата звернення 29.04.2025).

7. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 № 366-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text> (дата звернення 28.04.2025).

8. Офіційна сторінка ГО «Мир на долоні». URL: <https://m.facebook.com/people/%D0%93> (дата звернення 25.04.2025).

9. Офіційний ресурс Житомирської міської ради. URL: <https://zt-rada.gov.ua/?pages=11083> (дата звернення 29.04.2025).

10. Семигіна Т. Соціальні послуги на рівні громади: розвиток чи занепад соціальної сфери? Current issues of science, prospects and challenges: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I

International *Scientific and Theoretical Conference* (Vol. 1). December 17. 2021. Sydney, Australia : European Scientific Platform. P. 62–64.

11. Чусова О. М., Котломанітова Г. О., Олексієнко Л. А. Особливості надання соціальних послуг в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2020. Вип. 2 (47). С. 209–213.

12. Шинкарук В. Д., Пєша І. В., Сопівник І. В., Галайдюк В. В., Кошук О.Б. Моніторинг і оцінка у соціальній роботі: навч. посіб. Київ, 2022. 360 с.

13. Київський міжнародний інститут соціології. Зацікавленість і спроможність ОГС надавати соціальні послуги : звіт / Київський міжнародний інститут соціології; замовник ІСАР Єднання; за підтримки USAID. Київ, 2024. 96 с.

REFERENCES

1. On public associations: Law of Ukraine № 4572-VI (2012, March 22). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> [in Ukrainian].

2. On social services: Law of Ukraine № 2671-VIII (2019, January 17). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> [in Ukrainian].

3. On the organization of the provision of social services: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 587 (2020, 1 June). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

4. Some issues of the activities of international charitable organizations, their branches and representative offices: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine №397 (2015, April 22). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/397-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

5. On approval of the Model Regulation on the Council for Internally Displaced Persons: Resolution of the CMU №812 (2023, August 04 серпня). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/812-2023-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

6. Rekomendatsiyi hromadam shchodo orhanizatsiyi nadannya sotsial'nykh posluh v umovakh voyennoho stanu. Sotsial'nyy zakhyst vid 10 bereznia 2022 r [Recommendations to communities on organizing the provision of social services under martial law. Social Protection of March 10, 2022]. URL: <https://auc.org.ua/novyna/rekomendaciyi-gromadam-shchodo-organizaciyi-na-dannya-socialnyh-poslug-v-umovah-voyennogo> [in Ukrainian].

7. On approval of the National Strategy for Creating a Barrier-Free Space in Ukraine for the Period Until 2030: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 366–r (2021, April 14). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

8. Ofitsiyna storinka HO «Myr na doloni» [Official page of the NGO "Peace in the Palm of Your Hand"]. URL: <https://m.facebook.com/people/%D0%93>. [in Ukrainian].

9. Ofitsiynnyy resurs Zhytomyrs'koyi mis'koyi rady [Official resource of the Zhytomyr City Council]. URL: <https://zt-rada.gov.ua/?pages=11083> [in Ukrainian].

10. Semyhina, T. (2019). Sotsial'ni posluhy na rivni hromady: rozvytok chy zanepad sotsial'noyi sfery [Social services at the community level: development or decline of the social sphere?]. Current issues of science, prospects and challenges: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference. [in Ukrainian].

11. Chusova, O. M., Kotlomanitova, H. O., Oleksiyenko, L. A. (2020). Osoblyvosti nadannya sotsial'nykh posluh v Ukrayini [Peculiarities of providing

social services in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pedagogika. Sotsialna robota – Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: «Pedagogy. Social Work»*, 2 (47), 209–213 [in Ukrainian].

12. Shynkaruk, V. D., Pyesha, I. V., Sopivnyk, I. V., Halaydyuk, V. V., Koshuk, O. B. (2022). *Monitorynh i otsinka u sotsial'niy roboti: navch. posib.* [Monitoring and evaluation in social work: a textbook]. Kyiv [in Ukrainian].

13. Kyivskyy mizhnarodnyy instytut sotsiologiyi. *Zatsikavlenist' i spromozhnist' OHS nadavaty sotsial'ni posluhy : zvit* [Kyiv International Institute of Sociology. Interest and Capacity of CSOs to Provide Social Services: Report]. Kyivskyy mizhnarodnyy instytut sotsiologiyi; zamovnyk ISAR Yednannya; za pidtrymky USAID. Kyiv, 2024 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції / Received 04.05.2025

Прийнята до друку / Accepted 09.05.2025